

УДК 338.45

Кушнір О. Д. – ст. гр. БМм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПАТЕНТІВ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.т.н. доцент Стойко І. І.

Статистика патентно-ліцензійної діяльності традиційно використовується для оцінки результативності науково-технічної та інноваційної діяльності.

Патенти стимулюють інноваційну діяльність, забезпечуючи винахідникам монопольний контроль за поширенням їхніх винаходів. Однак, існує і точка зору, що зростання патентної активності, скоріше, пов'язане з можливістю використання патентів як елемента торгівлі на переговорах з партнерами і конкурентами, аніж як елемент захисту права власності. Це припущення пов'язане з тим, що в останні роки відбувається загальне ускладнення рівня продукції, що виробляється. Частка так званої комплексної продукції, тобто такої, котра припускає використання знань з різних галузей науки і техніки, включаючи «некодифіковані» знання (електронні прилади, літаки і таке інше), виросла, починаючи з 1950-х років з 53% до 83% у 2000 році. Патенти добре захищають відносно прості види продукції, тобто такі, які створюються в рамках однієї галузі і процес виробництва яких містить відносно невелику частку «некодифікованої» інформації (ліки і багато інших хімічних речовин).

Патентна активність у сучасному світі постійно зростає.

Лідерами у сфері патентування у сучасному світі виступають розвинені країни, насамперед США та Японія, країни ЄС.

В Україні становлення власної патентної системи зіткнулося із чималими труднощами. Проблеми із патентним пошуком призвели до того, що в дію був введений так званий „деклараційний патент”, який не був повноцінним із точки зору міжнародної практики захисту інтелектуальної власності. Припинення практики видачі деклараційних патентів два роки тому сприяло більш серйозному ставленню до України із боку зарубіжних інвесторів.

Національні органи, що переймаються проблемами патентування, зокрема Укрпатент, вже проводять велику роботу щодо адаптації національної системи патентування до європейських стандартів, але необхідно більш активно працювати у цьому напрямку. Як свідчить досвід країн, які не є членами ЄС (Норвегія, Швейцарія), навіть за умови відсутності формального членства у Європейській Спільноті, можна великою мірою „гармонізувати” національне та європейське патентне законодавства та взяти участь у створенні відповідних баз даних статистичної інформації. Створення інтернаціональних баз даних патентної інформації є одним з найнагальніших завдань міжнародних організацій, що займаються регулюванням у сфері патентування.

Великою проблемою залишається використання патентної інформації. Кількість договорів укладених по патентах за 2000 – 2004 рр., не склала навіть одного відсотку на рік по відношенню до кількості чинних на даний рік патентів, що свідчить про надзвичайно низьку комерційну цінність патентів, що реєструються.

Удосконалювання патентної системи повинне проводитись в наступних трьох напрямках: - введення плати за використання патенту замість установлення тривалого терміну дії патенту; - обов'язковий арбітражний розгляд усіх суперечок стосовно порушення прав на інтелектуальну власність і створення ефективної системи покарання порушників; - введення спеціальних ваучерів для малих і середніх підприємств, які останні можуть одержати тільки в рамках реалізації інвестиційних проектів.